

Recensie: The Mauritanian ★★★★****

Kinepolis Antwerpen
dinsdag 20 juli 2021

foto © Kinepolis Film Distribution

Recensie:

'Sinds wanneer sluiten we mensen in ons land op zonder proces?' Het is dé quote uit het misdaaddrama The Mauritanian waar het allemaal om draait. De film die Kevin Macdonald regisseerde is gebaseerd op (het gecensureerde) Guantanamo Diary van Mohamedou Ould Slahi die verdacht werd de hoofdrecruiter te zijn geweest van Nine Eleven. De prent die gaat over recht(vaardigheid) in een tijd dat de rechtstaat stevig onder druk stond in de VS, hakt er stevig in, zeker naar het einde toe.

Slahi wordt jarenlang 18 uur per dag ondervraagd in Guantanamo Bay. Vooral dat ene telefoontje dat zijn neef zou gepleegd hebben via een satelliettelefoon van Bin Laden naar hem en het feit dat ie daarna 5.000 dollar overgemaakt zou gekregen hebben, interesseert zijn ondervragers. Slahi (meesterlijk neergezet door Tahar Rahim) verroert geen vin of kan alles uitleggen. Waar zijn neef is, weet ie niet. In Guantanamo wordt de man gedesoriënteerd (althans dat was de bedoeling, Slahi wéét namelijk dat ie in Cuba zit), gefolterd, geïsoleerd, van zijn slaap onthouden, blootgesteld aan stroboscopisch licht, hevige metalmuziek, een temperatuur in zijn cel die niet hoger wordt dan 11 graden, afranselingen, seksuele vernedering, waterboarding, emotionele chantage dat als ie niet zou spreken zijn moeder ook opgesloten zou worden, tot zelfs een schijnexecutie op zee. De man die nooit officieel aangeklaagd werd door de VS maar wel 8 jaar gevangen werd en daarna nog eens zo'n 7 (Obama ging in beroep tegen zijn vrijlating) had de eerste doodstrafzaak van de VS tegen en gevangene in Guantanamo moeten betekenen. Het draaide anders uit.

Dat het zo ver is kunnen komen, is te danken aan een uitspraak van het Hooggerechtshof van de Verenigde Staten. De toenmalige president George W. Bush probeerde na de aanslagen van 11 september om wie opgesloten was in Guantanamo Bay buiten de rechtspraak van habeas corpus (die een gevangene de mogelijkheid biedt om een onwettige opsluiting van hem aan te vechten in de rechtbank) te plaatsen. Zo zagen George W. Bush en minister van Defensie Donald Rumsfeld hun plannen gedwarsboomd door het Hooggerechtshof. Zij wilden namelijk terugkeren naar de tijd van de meedogenloze rechtspraak (die ook na de Tweede Wereldoorlog even beoefend werd).

Nancy Hollander (Jodie Foster die hiervoor een Golden Globe won voor beste vrouwelijke bijrol), die sinds de Vietnamoorlog een blok aan het been is van de Amerikaanse overheid, komt in contact met Slahi en ziet een zaak. Voor haar gaat het initieel niet om de vraag of hij schuldig of niet schuldig is, wél om het feit dat hij al zo veel jaren vastzit en nog steeds niet officieel beschuldigd is. Ze vaart dus een technisch-juridische koers waarbij ze in eerste instantie de rechtsgang zoals die hoort te verlopen verdedigt. Maar ze wordt geconfronteerd met heel wat documenten waarvan de inhoud zwart gemaakt is. Hoe kan ze dan weten wat er allemaal tijdens die verhoren écht gebeurd en gezegd is?

Maar ook in het kamp van de hoofdaanklager wordt luitenant-kolonel Stuart Couch (Benedict Cumberbatch) behoorlijk nerveus wanneer hij geen data terugvindt in de rapporten die hij onder ogen krijgt. Hij wil de originelen van de gevangenis. Maar de toegang tot die Memoranda For The Record wordt hem aanvankelijk onzegd. Hij komt in conflict te liggen met zijn geloof dat stelt dat je iedereen waardig moet behandelen.

The Mauritanian toont op indrukwekkende wijze de gevaren wanneer emotie en perceptie (oordelen op basis van vermoedens en associaties) het van de ratio haalt. 'Iemand moet boeten voor wat er op United vlucht 175 gebeurd is', klinkt het. Een stewardess werd toen de keel overgesneden zodat co-piloot Bruce de cockpitdeur zou openen om haar te redden. Maar ook hij werd de keel overgesneden voor het vliegtuig zich in de zuidelijke toren van het WTC zou boren. Daarop antwoordt Couch: 'Iemand. Niet eender wie.' Op het einde van de film horen we Bob Dylans 'The Man in Me'. Het hoofdpersonage herkent zich in de tekst van het nummer. Verder verwijst hij naar 'See you later alligator' van Bill Haley and Comets wanneer hij er 'alligators' van maakt, verwijzend naar zijn gevangenenbewaarders in Guantanamo Bay.

Los van de getoonde onmenselijke wreedheden beschikt de film ook over enkele heel mooie, ja zelfs poëtische beelden wanneer Slahi gelucht wordt en kan praten met gevangene 241, een balletje kan trappen, en dromen van thuis, van het geluid dat de golven van de oceaan maakt. The Mauritanian is hard en zacht, wreed en gevoelig, beestig en humaan. Logisch dan ook dat het verhaal stevig nazindert.

< Bert Hertogs >